

☰ Menu

Støt POV - og få Stefan Zweigs *'Stjerne- stunder'*

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag e-bøger, invitationer til POV Talks, medlemsbrev m.m.

Turbine

25 kr./md. →

50 kr./md. →

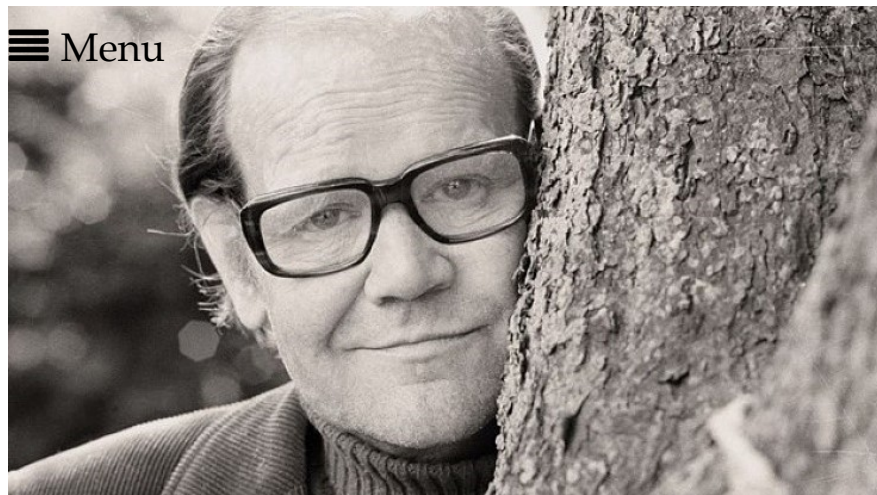
100 kr./md. →

POV. INTERNATIONAL
NYE STEMME, SYNSPUNKTER OG JOURNALISTIK - ONLINE HVER DAG - UGEBREV HVER FREDAG

Mofibo

Tag Mofibo med dig

Tilmeld dig online, download app
er du i gang. Prøv Mofibo gratis i

☰ Menu

Jørgen Ryg: Velfortalt og respektfuld biografi – men lidt for meget druk

Publiceret 01/06/2020 i Kultur/Bøger
af **Jan Eriksen**

JØRGEN RYG // BOGANMELDELSE – Peter Borbjergs og Henrik Busborgs Jørgen Ryg-biografi *Jeg vil prøve det hele – en biografi om Jørgen Ryg* er en velfortalt og respektfuld kronike om et af de største fænomener – og gåder – fra det tyvende århundredes danske underholdningsscener, fortællingen om en tegner og jazztrompetist, der valgte at blive komiker. Historien om Jørgen Ryg er fortalt med en dybde og grundighed, der langt hen ad vejen imponerer. Men til sidst giver de gentagne beskrivelser af Rygs druk POVs anmelder, Jan Eriksen, akut alkoholforgiftning.

Hvorfor fa'en skal det hele være så surt? Vidste du for eksempel, at Jørgen Ryg i 1953 stod på samme scene som Quincy Jones under en *jam session* i K.B. Hallen?

Jeg gjorde det ikke, før jeg læste biografien *Jeg vil prøve det hele*, der længe har ligget på skrivebordet. Under coronakrisen fik jeg endelig læst den.

Jørgens sans for pauseringer og skift i betoning, stemninger og lyd skyldtes ikke bare geniets ædle håndværk – men også dygtige sufflører. For han glemte ofte sine tekster

Sådan er det hele vejen igennem med *Jeg vil prøve det hele* – den er frydefuldt fyldt med anekdoter og historier om den store musiker, skuespiller og komiker, der døde den 28. august 1981, bare 54 år gammel.

Det er historien om enebarnet, der voksede op i et musikalsk hjem i det indre København med en uforbeholdent kærlig mor og en kras far, og som allerede meget tidligt viste talenter for at underholde med spas og vanvid – og for jazz.

Som helt ung faldt Ryg for den dansevenlige jazz, der før, under og efter 2. verdenskrig hærgede københavnske spillesteder. Han lærte sig at spille trompet og blev medlem af stjernen Leo Matthiesens orkester, for senere at søge ind i den nye, eksperimenterende *blue note* jazz, især påvirket af vennen Torben Ulrich.

"Sur" Jørgen Ryg 1964

Samtidig lærte Ryg stille og roligt at spille skuespil. Han ville, som det fremgår af titlen, det hele, men havde ikke travlt. Tidligt udviklede han det, der senere skulle blive denne pauseringernes mesters helt store *grand oeuvre* – sit gennemmusikalske talent for improvisation og timing. Som han kom til at rendyrke på scenerne som komiker. Ofte i samspil med Preben Kaas. Ofte på ABC-teatret. Ofte i monologer.

Af indlysende grunde har de to forfattere måtte forlade sig på allerede eksisterende kilder og samtaler med folk, der har kendt og arbejdet sammen med Jørgen Ryg.

“

Utallige citater fra Ryg selv gør, at man føler sig helt tæt på den store kunstner, ja, nærmest inviteret indenfor i stuen i huset i Brønshøj hos ham og Birgitte

Især er det tydeligvis lykkedes dem at opnå et tillidsforhold til Rygs kone de sidste ti år af hans liv, Birgitte, der generøst har ladet dem gå om bord i Jørgens efterladte noter og papirer.

Jørgen Ryg gav som de fleste andre folkelige kunstnere i sin generation mange interview. For eksempel er pressen med, da Jørgen Ryg og Preben Kaas efter en konflikt mødes til forsoningsmøde på Allenberg 10 over en øl og snaps. Utænkeligt i dag.

Utallige citater fra Ryg selv gør, at man føler sig helt tæt på den store kunstner, ja, nærmest inviteret indenfor i stuen i huset i Brønshøj hos ham og Birgitte.

Hvorfor valgte Jørgen komikken?

Allerede tidligt i biografien formules en håndfuld temaer, der følges op på over de følgende næsten 400 sider.

- Jørgen Ryg var, som hans figur siger i *Sur* kun passivt medlem af en afholdsloge, han var tørstig, holdt af livet ud på de små timer.
- Han var et mangesidet menneske, selvbevidst, kolerisk og ond i sulet, når det tog ham, og samtidig en uhyre beskeden, elskelig mand, der hellere muntrede sig med den jævne dansker ved en bardisk end deltog i et latterligt arrangement i Frimurerlogen.
- Han var doven. Jørgens sans for pauseringer og skift i betoninger, stemninger og lyd skyldtes ikke bare geniets ædle håndværk – men også dygtige sufflører. For han glemte ofte sine tekster. Sceneskræk, dårlig forberedelse og snaps var en skidt cocktail.
- Han kunne måske være blevet en af de største hvide jazztrompetister, måske endda på linje med Chet Baker, hvem ved? Men valgte altså teater, film og ikke mindst revy.

Hvorfor egentlig dette valg? Ja, det diskuterer forfatterne med de oprindelige og nulevende kilder uden rigtig at finde det svar, som Ryg, der muligvis fortrød til sidst, måske heller ikke kendte.

Menu

“

Den eminente, solidariske evne til at give nattens observationer af den fortabte sjæl ved bardisken en melankolsk og *Mensch*-karakter på scenen

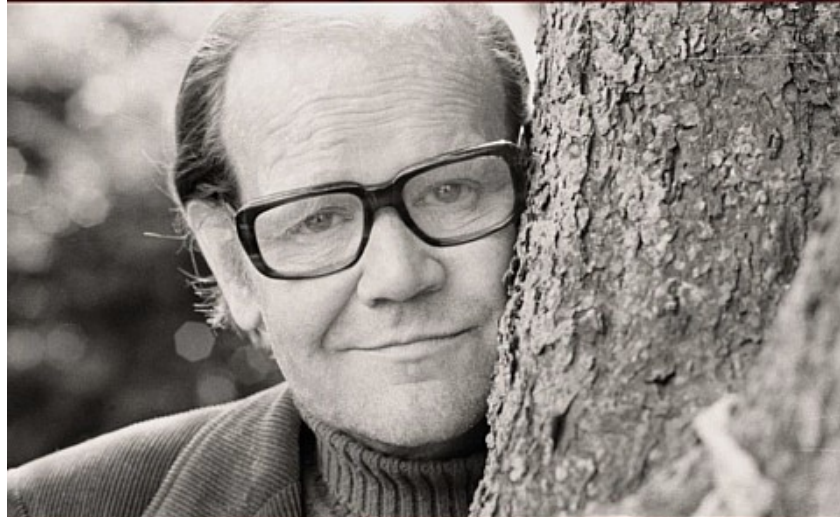
Og igen – hvorfor egentlig? Som skuespiller og komiker opnåede Jørgen Ryg enorm popularitet og – modsat sit idol Dirch Passer – også såkaldt seriøse roller. Tjek f.eks. Rygs spil i [Syg og munter på DR Bonanza](#). [Formidabelt](#). [En mesters spil](#).

Ensomhedens bittersøde smerte

En anden af denne bogs helt store styrker er, at der via citater fra gamle anmeldelser og afdøde og spillevende kolleger som Bodil Jørgensen, tydeligt forklares, hvor stor en komiker og skuespiller, Ryg var, og hvor snedigt og dygtigt, han gjorde sine svagheder til en styrke på scenen.

Den eminente, solidariske evne til at give nattens observationer af den fortabte sjæl ved bardisken en melankolsk og *Mensch*-karakter på scenen. En form for ensomhedens bittersøde smerte.

At jeg godt kan savne et kritisk blik på de monolog-tekster, Ryg arbejdede med – med respekt for at tiden var en anden dengang – er så noget andet. Velvidende at geniet lå i måden, altså, de blev fremført.

Jeg vil prøve det hele

en biografi om
Jørgen Ryg

TURBINE

“JEG VIL PRØVE DET HELE – EN BIOGRAFI OM JØRGEN RYG”. BOGENS FORSIDE.

Noget af en gestus overfor Jørgen Ryg

Beskrivelsen af Rygs popularitet, da han stærkt mærket af sygdom dagligt medvirker fem minutter i Tivolirevyen med en enkelt linje, så han her på det yderste under stående applaus kan mærke folkets kærlighed, er virkelig rørende – noget af en gestus fra revyejer Klaus Pagh.

Det er ingen hemmelighed, at de var tørstige svirebrødre, de store drenge med fast engagement på de skrå brædder. De senere år har dette tema i stigende grad fyldt i omtaler af Dirch, Kjeld, Preben,

Man talte ikke om den slags dengang, det gør man i dag.

“

Det er lige før teksten er på nippet til at overskride grænsen for, hvad der er relevant for forståelsen af Ryg og hans spil – og det uempatisk nyfigne

I *Jeg vil prøve det hele* fylder beskrivelserne af Jørgen Rygs drikkevaner så meget, at jeg er endt med at pådrage mig en mindre alkoholforgiftning.

Ja, Ryg var alkoholiker, som også Birgitte Ryg skriver i sin biografi *Jørgen Ryg*, og ja, Rygs misbrug og kærlighed til værtshuslivet havde afgjort betydning for hans embedsførelse, men efterhånden som det udpensles i gentagelse på gentagelse, får jeg lyst til at gribe saksen.

Jeg er ikke moralsk krænket på den moderne måde. Jeg har bare svært ved at se formålet. Det er lige før, at teksten er på nippet til at overskride grænsen for, hvad der er relevant for forståelsen af Ryg og hans spil – og det direkte uempatisk nyfigne.

Hvilket vist ikke havde været i Rygs ånd.

Jeg vil prøve det hele er en stor fortælling om en stor kunstner. Men den kunne sagtens have været skåret ned fra 400 til for eksempel 350 sider.

LÆS FLERE TEKSTER OM MUSIK OG BØGER FRA POV'S
MUSIKREDAKTØR, JAN ERIKSEN, HER

Peter Borbjerg og Henrik Busborg: *Jeg vil prøve det hele – en biografi om Jørgen Ryg*, 356 s. 299,95 kr., Forlaget Turbine

Facebook kommentarer

Tilføj en kommentar ...

Plugin til Facebook-kommentarer

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller støt vores arbejde

Modtag ugens væsentligste analyser,
anmeldelser og essays i **POV Weekend** –
hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her

JA TAK, SEND MIG POV WEEKEND

POV er et åbent og uafhængigt dansk non-
profit medie.

**Har du mulighed for at støtte vores
arbejde? Bliv frivilligt støttemedlem her**

25 KR./MD. →

50 KR./MD. →

TAGS:

ABC TEATRET

BIRGITTE RYG

BODIL JØRGENSEN

DIRCH PASSER

JAN ERIKSEN

JØRGEN RYG

KLAUS PAGH

PREBEN KAAS

TORBEN ULRICH

DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE INTERESSERET I FØLGENDE:

**Min overraskende
passion: Online
jernbaneruter og
det smukke i et
nederlag**

**Lady Gaga: Nyt
album på den
anden side af det
gakkede**

**Jan Eriksen: Da
Lizzie sang kor for
The Beatles**

JAN ERIKSEN SENESTE ARTIKLER

Jan Eriksen (f. 1958) er oprindelig uddannet bibliotekar, men har arbejdet som journalist og redaktør siden midten af 80'erne. Først på det dengang nystartede Gaffa, hvor han var redaktør i 1986-88.

Fra 1988 til '94 var han drivkraften bag etableringen af ungdomsmagasinet Chili. Siden har han arbejdet på BT i flere funktioner senest som musikredaktør og kulturredaktør på BTMX.

Eriksen har igennem årene især skrevet om

Menu

musik, men også film, teater, musicals, tv, Melodi Grand Prix, revy og stand up-comedy. Han har desuden udgivet, redigeret og fungeret som konsulent på flere bøger, både fagbøger og romaner, senest krimien 'Alt det, som ingen ser' (People's Press, 2017).

Spørger man ham om højdepunktet i hans karriere, vil svaret til enhver tid lyde: 'At have opfundet navnet 'Kryddersildene' om Spice Girls.' Hvis du vil bidrage til Jans løn på POV kan du donere til hans Mobile Pay: 22 64 82 35

Ugens overblik

POV WEEKEND samler hver fredag morgen ugens væsentligste debatindlæg, analyser, anmeldelser og essays i et skarpt ugebrev.

Det er selvfølgelig **HELT GRATIS** at modtage, og du kan uforpligtende tilmelde dig her →

Emailadresse

Fornavn

Efternavn